

D/I-00.17

ČABIĆI - THE CHURCH OF ST NICHOLAS

SK 1386
1958/1990.
Extraordinary importance

POSITION
Klina, the District of Peć, Diocese of Raška and Prizren

OWNER
Municipality of Klina

D/I-00.17

ЧАБИЋИ - ЦРКВА СВ. НИКОЛЕ

СК 1386
1958/1990.
изузетан значај

ПОЛОЖАЈ
Клина, Пећи, Рашко-призренска

ВЛАСНИК
Општина Клина

*The church and the
narthex after the
conservation treatment,
view from the northwest*

Cadastral extract

*Црква и њријраћа
њосле конзервације,
њољед са северозајада*

Кајнасјарски њлан

*Remains of the church
in 2001*

Осјаци цркве 2001.

DESCRIPTION

The church used to stand on an elevated plateau in the village centre. It was dated to the end of the 15th and the beginning of the 16th century. It used to be a small, single-naved building, rectangular in plan, with a subsequently built narthex. It was covered by a longitudinal barrel vault,

ДЕСКРИПЦИЈА

Црква се налазила на узвишењу у центру села. Датује се у крај XV и почетак XVI века. То је била једнобродна мања грађевина правоугаоне основе, са касније дограђеном припратом. Храм је имао подужно постављен полуобличасти свод од притесаног камена у

built of dressed stone bound with lime mortar. The church had stone-slate roofing. The apse, to the east, was semicircular inside and three-sided in the exterior. The altar table was flanked by semicircular niches of prothesis and diaconicon. The western door was surmounted by a semicircular lunette. Rustic façades, which were not white-washed, made of rubble bound with lime mortar, stone-slate roofing, and the simple profile of the cornice made of stone and limestone, were the main features of the church's architecture.

The churchyard was enclosed by a wall, and partly paved with stone.

During the restoration campaign of 1968, the vault and the roof were restored and reinforced with armoured concrete cerclages.

The church housed an extensive fresco ensemble dating from the end of the 15th and the beginning of the 16th century. The first zone was occupied by standing figures of saints – SS Sava and Simeon, Holy Doctors, military saints, great martyrs, archbishops; St Stephen was depicted in the niche of the prothesis, the Service of the Archbishops could be seen in the apse, while the diaconicon was occupied by a representation of St Roman. Scenes from the Life of St Nicholas were depicted in the second zone, on the walls of the nave, while the conch of the apse was occupied by the Holy Mother Wider than the Sky, flanked by Archangels. The parts of the Annunciation were depicted on the eastern wall, flanking the apse.

The church possessed ten icons painted by the authors of the frescoes in the churches in Čabići and Dolac.

BIBLIOGRAPHY

1. P. Pajkić, *Seoske crkve u dolini Belog Drima*, Starine Kosova i Metohije I, Priština 1961, 145-173 + 46 illustrations in the appendix.
2. P. Pajkić, *Seoske crkve XVI - XVII veka na Kosovu*, Glasnik muzeja Kosova XIII - XIV, Priština 1984, 123-143.
3. G. Subotić, *Beleške iz Doča*, Glasnik DKS 12, Beograd 1988, 54-59.
4. M. Šuput, *Spomenici srpskog crkvenog graditeljstva XVI-XVII veka*, Beograd 1991, 279.
5. S. Petković, *Zidno slikarstvo na području Pečke patrijaršije 1557-1614*, Novi Sad 1965, 213.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments - Priština

CONDITION OF THE MONUMENT IN 2001

On July 17, 2001, Mnemosyne Centre expert team found the site of the church in ruins, covered with litter.

кречном малтеру и покривен каменим плочама, а на источној страни је била олтарска апсида, полукружна изнутра, а споља тространа. У источном зиду олтарског простора су лево и десно од часне трпезе постојале полукружне нише проскомидије и ђаконикона. Над западним улазним вратима је била полукружно завршена лунета. Фасаде су споља биле неокречене и рустичност зида од ломљеног камена у кречном малтеру, са покривачем од камених плоча и поткровним венцем од једноставно профилисаног камена и сиге, биле су основне одлике архитектуре храма

Порта је била ограђена бедемом и делом поплочана каменом.

Значајним радовима из 1968. обновљени су свод и кров храма и ојачани серклажима од армираног бетона.

У унутрашњости цркве био је сачуван обиман иконографски програм фресака са краја XV и почетка XVI века. У првој зони биле су стојеће фигуре светитеља - Светог Саве и Симеона, Светих Врача, ратника, великомученика, архијереја, Светог Стефана у ниши проскомидије, сцена Поклоњења Агнецу у олтарској апсиди, део Светог Романа у ниши ђаконикона. У другој зони на зидовима наоса је било Житије светог Николе. У конхи апсиде била је Богородица Шира од небеса са арханђелима. Око апсиде на источном зиду била је подељена сцена Благовести.

У цркви се налазило и десетак икона, које су радили исти мајстори који су сликали фреске у Чабићима и Долцу.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. П. Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белој Дрима*, Старине Косова и Метохије I, Приштина 1961, 145-173 + 46 слика у прилогу.
2. П. Пајкић, *Сеоске цркве XVI - XVII века на Косову*, Гласник музеја Косова XIII - XIV, Приштина 1984, 123-143.
3. Г. Суботић, *Белешке из Доца*, Гласник ДКС 12, Београд 1988, 54-59.
4. М. Шупут, *Споменици српској црквеној традицији XVI-XVII века*, Београд 1991, 279.
5. С. Петковић, *Зидно сликарство на подручју Печке патријаршије 1557-1614*, Нови Сад 1965, 213.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе - Приштина

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Стручна екипа Мнемосуне центра затекла је 17. јула 2001. на месту цркве рушевине затрпане

There were no visible traces of fresco decoration.

The Church of St Nicholas in Čabici was levelled with the ground. The ruins are run into weed and covered with litter. Building material, which obviously was not that of the church, was added to the rubbish heap.

Judging by the appearance of the church site, where dried weed was also found, it could be supposed that the church has been in ruins for at least two years. No traces of fresco decoration, dated to the end of the 15th or the beginning of the 16th century, were found. There is a possibility that some fragments are still among the rubble that has been left after the church had been demolished, and that they have been exposed to all kinds of weathering factors for months.

D/I-00.18

**DOBRA VODA - THE
MONASTERY OF ST PETER
AND PAUL**

SK 1382
1958/1990.

Extraordinary importance

POSITION

Klina, the District of Peć, Diocese of Raška and Prizren

OWNER

Public Company "Srbija šume" - Belgrade

смећем. Никакав остатак фресака није се могао видети.

Црква Светог Николе у Чабићима срушена је до темеља. Рушевина је зарасла у коров, на њој је присутан разноврзни отпад, између осталог и грађевинског материјала који очигледно није припадао самој грађевини.

На основу изгледа црквишта, на којем има и сасушеног прошлогодишњег корова, може се закључити да је рушевина стара најмање две године. Од некадашњег живописа, датованог у крај XV или почетак XVI века, у рушевини није пронађено ништа. Постоји могућност да се поједини фрагменти налазе у шуту насталом рушењем цркве, месецима изложени атмосферским непогодама.

D/I-00.18

**ДОБРА ВОДА
МОНАСТИР СВЕТОГ
ПЕТРА И ПАВЛА**

СК 1382
1958/1990.

изузетан значај

ПОЛОЖАЈ

Клина, Пећки, Рашко-призренска

ВЛАСНИК

ЈП "Србија шуме" - Београд

The eastern façade of the church with the altar apse

Источна фасада цркве са олтарском айсидом

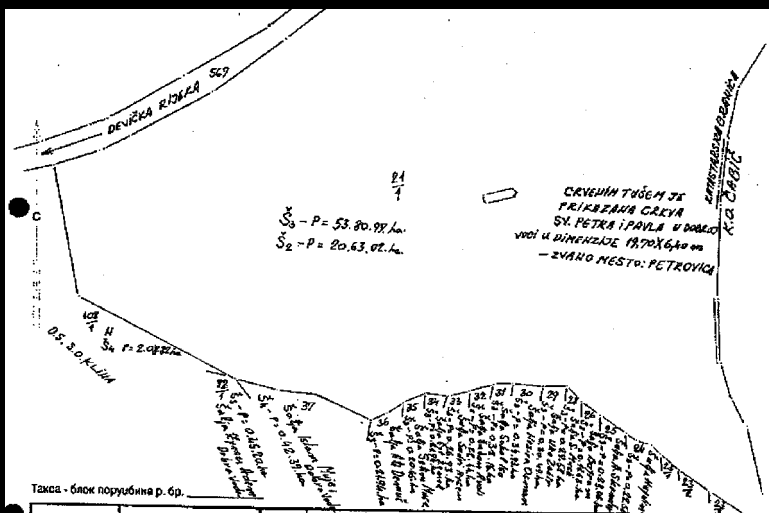
DESCRIPTION

The church, dedicated to holy apostles Peter and Paul, is situated uphill from the village of Dobre Vode, on the plateau called Petrovica, overlooking Devička River, a feeder of the River Klina. It is accessed by steep, narrow

ДЕСКРИПЦИЈА

Црква посвећена светим апостолима Петру и Павлу налази се изнад села Добра Вода, на узвишењу Петровица, изнад тока Девичке реке, притоке реке Клине. Приступ је могућ стрмим

Cadastral extract

Катастарски план

The west wall of the nave with the remains of fresco decoration

Западни зид наоса са остацима фресака

bridle paths. The nearest communication is the Peć-Klina-Priština railroad, which runs at the foot of the hill, about 1 km to east of the church.

The ruins of the church of SS Peter and Paul, once the church of the monastery of Petrovica (Unjimira, Ujmira), are situated uphill from the River Klina, near the spring, after which the place must have got its name. St Peter of Koriša was ordained in this church. The monastery was a metochy of Dečani.

The original church was built in the 13th century. The present one is the result of remodellings and rebuildings undertaken on several occasions since the second half of the 14th century, when the earliest part of the present church – the narthex, was built. It is believed that the church was built by masons from Kotor, close to those working in Dečani.

Only the fragments of the original fresco decoration have been preserved in the narthex. The frescoes from the second half of the 14th century have also been preserved in fragments. In the 1960's, the largest preserved composition was the depiction of Joachim the Righteous, situated in the arch of the old, wide entrance leading from the narthex into the nave. The fresco, which underwent conservation

неуређеним уским стазама. Најближа комуникација је пруга Пећ - Клина- Приштина, која се налази западно испод брда на око 1 км од храма.

Остаци цркве Светог Петра и Павла, некада цркве манастира Петровице (Уњимира, Ујмира), налазе се на над реком Клином, недалеко од врела по коме је место вероватно добило име. У манастиру се својевремено постригао и свети Петар Коришки. Манастир је био метох Дечана.

Прва црква на овом месту изграђена је у XIII веку, а садашња је резултат преправки и дозиђивања у неколико фаза, почев од друге половине XIV века, када је настао најстарији део данашње цркве - садашња унутрашња припрата. Претпоставља се да су је зидали мајстори из Котора, блиски градитељима Дечана.

Од првобитног живописа сачувани су само фрагменти у унутрашњој припрати. И фреске из друге половине XIV века сачуване су само фрагментарно. Шездесетих година овог века, највећа сачувана композиција била је представа Праведног Јоакима, у луку бившег широког улаза из унутрашње припрате у наос. Фреска је конзервирана и копирана, али је касније додатно

treatment and was copied, was subsequently damaged. Only the face of the saint survived, and it can be seen in the church, bordered with new mortar. Since those times, the image of St Joachim was exposed to additional mechanical damages. Beneath the figure of St Joachim a fragment of the fresco showing a saint wearing sandals, with bare legs – probably St John the Baptist, was preserved. The eastern side of the pilaster was occupied by a badly damaged depiction of a deacon, probably St Roman. As early as the end of the 1950's, the images in the niches of the southern wall were severely damaged and hardly decipherable. Only the image in the right niche can, according to the photographs, be identified with the representation of the Holy Virgin of the Sign, while the saint to the left is unidentifiable. These are probably the frescoes from the 14th century.

The church was deserted at the end of the 15th century and reinstated after 1557. The old church was then converted into a narthex, while a new rectangular nave, with an altar apse, replaced the old sanctuary. The arch, supported by pilasters, was walled in. The 14th century church was covered by a barrel vault. The walls also underwent alterations, as witnessed by the shape of the southern window, which becomes narrower towards the outer face of the wall. A new entrance was opened in the south wall of the narthex. In the same time, the church got a large, storied exonarthex. Walls of the exonarthex and the new nave, which are built in rubble, are clearly distinguished from dressed stone and limestone bond of the corpus of the earlier church.

It seems that during the 1557 restoration fresco ensemble was restricted to a limited choice of necessary scenes. A fresco representing the Virgin with the Child, in the niche above the entrance to the nave, is the only remain of the frescoes painted in the second half of the 16th century.

During small-scale conservation and restoration campaign in the 1966-1967, the nave and the apse got stone-slate roofing. The eastern part of the vault and the wall of the nave were rebuilt on the same occasion. A fresco depicting St Joachim and the sepulchral slab of "God's slave" Stepan were discovered in the course of the restoration works. Unfortunately, the sepulchral slab was broken, and its remains were scattered by the next year, 1968. Stone-slate roofing was removed before 1997.

BIBLIOGRAPHY

1. Đ. Bošković, *Beleške sa putovanja*, Starinar 8-9, Beograd 1933-1934, 297.
2. P. Pajkić, *Seoske crkve u dolini Belog Drima*, Starine Kosova i Metohije I, Priština 1961, 145-173 + 46 illustrations in the appendix.
3. S. Petković, *Zidno slikarstvo na području Pečke Patrijaršije 1557-1614*, Novi Sad 1965, 213.
4. M. Folić, *Informativni pregled konzervatorskih radova*

оштећена те је сачуван само лик светитеља, који је опшивен новим малтером. Од последње конзервације до данас, лик светог Јоакима је додатно механички оштећен. Испод његове фигуре сачуван је фрагмент фреске светитеља голих ногу у сандалама, вероватно светог Јована Претече. На источној страни пиластра била је веома оштећена фигура неког ђакона, вероватно светог Романа. У нишама на јужном зиду већ крајем 50-тих година овог века биле су веома оштећене и тешко читљиве фигуре, од којих се само она у десној ниши може препознати на основу фотографија као Богородица Знамења, док светитеља на левој страни није могуће идентификовати. Вероватно су у питању фреске из XIV века.

Црква је крајем XV века запустела, а обновљена је после 1557. године. Тада је стара црква претворена у припрату, при чему је уместо некадашњег олтарског дела дозидан нови наос правоугаоног облика са олтарском апсидом, а зазидан лук који носе пиластри. Црква из XIV века је тада покривена полуобличастим сводом, а презиђивања и преправке доживели су и зидови, на шта указује облик јужног прозора који се сужава према спољном лицу зида. Истом приликом је отворен и јужни улаз у припрату. У то време црква је добила и велику спољну припрату на два спрата. Припрата и нови наос зидани су ситним ломљеним каменом, што их јасно издваја од корпуса раније цркве, која је правилније зидана притесаним каменом и сигом.

Изгледа да је живописање при обнови после 1557. године сведено само на најужи избор неопходних сцена. Од сликарства из друге половине XVI века сачуване су сцене Богородице са Христом у ниши изнад улаза у наос.

Приликом скромних конзерваторско-рестаураторских радова 1966-1967. године, наос и апсида су добили кровни покривач од камених плоча. Тада је изнова озидан и источни део свода и зида наоса. Приликом ових радова откривена је фреска светог Јоакима и пронађена је надгробна плоча раба Степана, која је, на жалост, већ до следеће, 1968. године потпуно разбијена и разбацана. Кровни покривач од камених плоча скинут је пре 1997. године.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. Ђ. Бошковић, *Белешке са путовања*, Старинар 8-9, Београд 1933-1934, 297.
2. П. Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белог Дрима*, Старине Косова и Метохије I, Приштина 1961, 145-173 + 46 слика у прилогу.
3. С. Петковић, *Зидно сликарство на подручју Печке Патријаршије 1557-1614*, Нови Сад 1965, 213.
4. М. Фолић, *Информативни преглед конзерва-*

na spomenicima kulture Kosova od 1962. do 1972. god, Starine Kosova i Metohije VI-VII, Priština 1973, 237-260 + 11 illustrations + 4 sketches.

5. B. Todić, *Crkva Sv. Petra kod Unjemira, Starine Kosova 9, Priština 1990, 5-34.*
6. M. Ivanović, *Prilozi o spomenicima Metohije, Novobrdске Krive Reke, Siriničke i Nikšičke župe, Saopštewa XV, Beograd 1983, 204-205.*

DOCUMENTATION

The Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments - Priština

CONDITION OF THE MONUMENT IN 2001

According to an Albanian boy who was leading KFOR soldiers, the southwestern part of the exonarthex was damaged during a KLA shooting drill from a nearby hill.

Stone-slate roofing was removed from the nave and

йорских радова на сйоменицима кулйуре Косова од 1962. до 1972. јог. , Старине Косова и Метохије VI-VII, Приштина 1973, 237-260 + 11 слика + 4 скице.

5. Б. Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира, Сйарине Косова 9, Приштина 1990, 5-34.*
6. М. Ивановић, *Прилози о сйоменицима Мејтохије, Новобрдске Криве Реке, Сиринићке и Никшићке жупе, Саопштења XV, Београд 1983, 204-205.*

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе - Приштина

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Југозападни део спољне припрате оштећен је, по речима дечака Албанца који је показивао пут војницима КФОР-а, када су снаге ОВК вежбале гађање са суседног брда.

Southwestern corner of the exonarthex after the grenading

Југозападни ујао сйољашње йрипратије йосле йраниширања

the altar apse, leaving the vault unprotected. There is not a single door left on the entire building, and the nave is being used as a shelter for cattle. The interior of both nartheces is run into weed and shrubs. The exonarthex is buried under pieces of collapsed wall. Only one column base in the exonarthex remained of all formerly found bases and capitals, belonging to the original building.

The border of the recent damage beneath the head of St Joachim shows that fresco mortar detached from the wall. It is feared that preserved part of the fresco may fall off. A copy of the fresco was made during restoration works and is kept in the Fresco Gallery in Belgrade.

At the foot of the southern pilaster, on the eastern wall of the narthex, a fresco fragment showing the lower part of the legs (the section from above the knee downward) of an unknown saint has been preserved. The very feet are hidden from view by pieces of the collapsed wall. That wall

Са крова над сводом наоса и изнад олтарске апсиде скинуте су камене плоче, тако да је свод потпуно незаштићен. На целој грађевини не постоје ни једна врата, а наос се користи као склониште за стоку. Цела унутрашњост обе припрате густо је обрасла травом и ниским растињем. Спољашња припрата затрпана је зарушеним деловима зида, а од раније пронађених стопа и капитела првобитне грађевине, остала је само једна стопа у спољашњој припрати.

По рубу новонасталог оштећења испод главе светог Јоакима види се да је фреско-малтер одвојен од зида па постоји бојазан да ће сачувани део фреске и даље отпадати. Копија фреске начињена за време конзерваторских радова, чува се у Галерији фресака у Београду.

У самом корену јужног пиластра, на источном зиду припрате, сачуван је фрагмент

was built during the 16th century restoration, when the altar apse was pulled down and the opening in the eastern wall of the former church was walled in. The apse was replaced by the new nave. The above-mentioned wall, i.e. the fill-up of the eastern wall of the former nave, covers the north pilaster and the intrados of the arch, hiding the uncovered fragments of the 14th century fresco decoration.

The fresco from the second half of the 16th century, situated in the semi-round arched niche above the door in the eastern wall of the narthex, has been badly damaged. Paint layer has been partly preserved in the upper section of the fresco, showing the upper part of the halo, slightly shifted to the left. It might be the halo of the Virgin from the representation of the Holy Virgin with the Child. Fresco mortar, preserved in greater extent, has been damaged due to long-term deteriorating impact of dampness. Since there are no traces of efflorescence, one comes to the conclusion that the damages were caused by atmospheric humidity penetrating from the surface of the fresco into the depth of wall. Fresco mortar and paint layer in the arch of the niche, showing decorative pattern, are in considerably better condition.

D/I-00.19

**DOLAC - THE MONASTERY OF
THE PRESENTATION OF THE
HOLY VIRGIN IN THE TEMPLE**

SK 1383

1958/1990.

Extraordinary importance

POSITION

Klina, the District of Peć, Diocese of Raška and Prizren

OWNER

Serbian Orthodox Church

фреске са доњим делом ногу (нешто изнад колена па наниже) непознатог светитеља. Сама стопала затрпана су каменом грађом зарушеног зида, којим је приликом обнове манастира у XVI веку зазидана порушена олтарска апсида, а њен простор претворен у наос новосаграђене цркве. Поменути зид, или испуна некада источног зида наоса, покрива северни пиластар и потрбушје лука северног пиластра, на којима постоје неоткривени делови живописа из XIV века.

Фреска из друге половине XVI века, у полукружно засведеној ниши изнад врата на источном зиду припрате, веома је оштећена, бојени слој сачуван је делимично у горњем делу, где се види горњи део ореола композицијски помереног мало улево, што би могао бити ореол Богородице са Христом. Фреско-малтер, сачуван на нешто већој површини, веома је оштећен дуготрајним дејством влаге. Исољавање није присутно, што говори да је у питању атмосферска влага која је са лица фреске продирала у малтер. На луку нише, фреско-малтер и бојени слој са декоративном орнаментиком знатно су боље очувани.

D/I-00.19

**ДОЛАЦ - МАНАСТИР
ВАВЕДЕЊА БОГОРОДИЦЕ**

СК 1383

1958/1990.

изузетан значај

ПОЛОЖАЈ

Клина, Пећки, Рашко-призренска

ВЛАСНИК

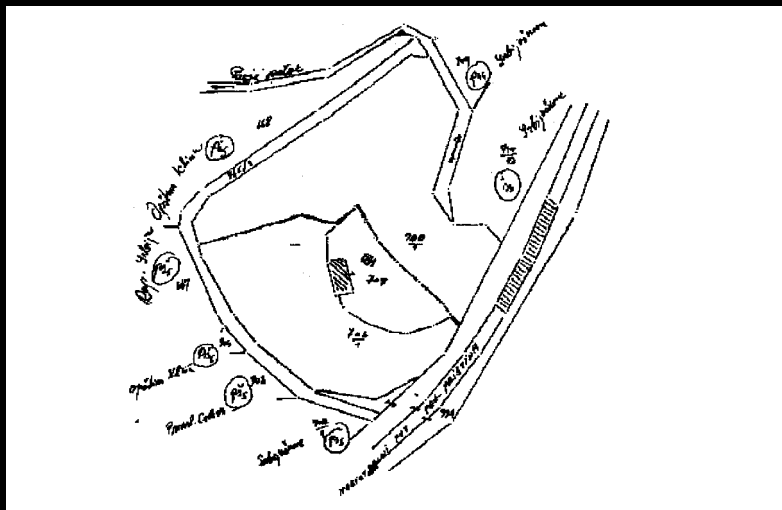
Спска православна црква

The church, the old dormitory and a fresco, before the destruction, view from the northeast

Црква и стари конак са изгледом фреске, пре рушења, поглед са југоистока

Cadastre extract

Катастарски план

DESCRIPTION

The monastery is situated on an elevated plateau overlooking the village of Dolac, by the trunk road Peć-Klina-Priština.

The first record of the monastery of Dolac can be found in the Turkish census of 1455. At that time, the village was the administrative centre of the county (*nahija*). The monastery complex consisted of an enclosing wall, which did not follow the line of the earlier fortification, the church of the Presentation of the Holy Virgin in the Temple, in the centre of the enclosed area; a tower, which is now demolished, to the east, outside the enclosed area; remains of the old dormitory built against the southern part of the perimeter wall; the new dormitory with the ground floor built of stone and the timber-framed upper story to the southwest of the church; recently built belfry, to the southeast of the church, and the ground-floor of the new dormitory, to the south of the old one.

The original church was probably built at the end of the 14th century. It was restored in the 15th and, again, at the beginning of the 17th century. It was single-naved, rectangular in plan, with a barrel vault built of dressed stone and bricks bound with lime mortar. It had stone-slate roofing. The church had a semicircular apse on its eastern side. Remains of two semicircular niches, which used to flank the altar table – prothesis and diaconicon, can still be seen in the eastern wall of the sanctuary. The façades were white-washed. Very conspicuous details on the façades were semicircular gables outlining the shape of the vault, above the west door and the eastern apse.

Parts of the enclosing wall, belfry, the main gate and the drinking fountain date from the time of restoration.

The earliest frescoes, from the first zone of the northern and western walls, could be dated to the end of the 14th or the beginning of the 15th century. Their style is similar to that of the workshop of hieromonach Makarije, brother of metropolitan Jovan from Zrze, which indicates that the frescoes in Dolac might have been painted around 1395 or between 1402 and 1405.

ДЕСКРИПЦИЈА

Манастир се налази на доминантном узвишењу изнад села Долаца, непосредно уз магистрални пут Пећ - Клина - Приштина.

Манастир Долац помиње се у турским дефтерима први пут 1455. године. Место Долац је у то време било седиште нахије. Манастирски комплекс састојао се од обимног зида, који не прати линије ранијег утврђења, цркве Ваведења Богородице у центру утврде, сада порушеног пирга на источној страни, изван зидина, остатка старијег конака, који је био призидан уз јужни део утврде, новијег конака са приземљем зиданим каменом, а спратом у дрвеној конструкцији, југозападно од цркве, и новосазиданих куле-звонаре, североисточно од цркве, и приземља конака јужно од старијег.

Првобитна црква је вероватно саграђена крајем XIV века, а обнављана је у XV и почетком XVII века. То је била једнобродна мања грађевина правоугаоне основе, са полуобличастим сводом од притесаног камена и опеке у кречном малтеру, покривена каменим плочама, а са источне стране била је полукружна олтарска апсида. У источном зиду олтарског простора су лево и десно од часне трпезе остаци полукружних ниша проскомидије и ђаконикона. Фасаде су биле споља окречене и посебно су се издвајали полукружно надвишени лукови поткровног венца изнад западних врата и источне олтарске апсиде који прате линију свода.

Из времена обнове су делови оградног зида, куле, улазне капије и чесме.

Најстарије фреске у цркви налазиле су се у првој зони северног и западног зида и могле би се датовати у крај XIV или почетак XV века. Овај слој најстаријег живописа стилски се јасно везује за радионицу јеромонаха Макарија, брата митрополита Јована из Зрза, што значи да је могао настати или око 1395. или између 1402. и 1405. године.

The church was restored in the 15th century after it had been demolished around the middle of the same century. The entire wall surfaces, with the exception of the parts of the northern and western walls covered with earlier, preserved images, were decorated with frescoes at that time. It is assumed that the painters came from western Macedonia. Morphological and iconographic features indicate that the same workshop was engaged in the church in Čabići.

The church was restored once again between 1619 and 1620, which was documented by an inscription in the niche of the prothesis. Fresco decoration of certain parts of the northern wall and of the entire eastern wall dates from that epoch.

Small-scale archaeological excavations were carried out between 1993 and 1995.

BIBLIOGRAPHY

1. P. Pajkić, *Seoske crkve u dolini Belog Drima*, Starine Kosova i Metohije I, Priština 1961, 149-145-173 + 46 illustrations in the appendix.
2. G. Subotić, *Beleške iz Doca*, Glasnik DKS 12, Beograd 1988, 54-59.
3. S. Mileusnić, *Svetinje Kosova i Metohije*, Beograd - Novi Sad 2000, 166-170.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments - Priština

CONDITION OF THE MONUMENT

The church was demolished by the explosive and with mechanical devices (according to oral testimony)

После страдања цркве половином XV века, уследила је обнова крајем истог столећа. Тада су осликане све површине изузев очуваних ликова на северном и западном зиду. Претпоставља се да су аутори били из западне Македоније. Стилске особености и иконографска решења показују да је иста радионица живописала и цркву у Чабићима.

Године 1619-1620. црква је поново обнављана, и осликани су делови северног и цео источни зид, о чему је постојао натпис у ниши проскомидије.

У периоду 1993-1995. вршена су археолошка истраживања мањег обима.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. П. Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белој Дрима*, Старине Косова и Метохије I, Приштина 1961, 149-145-173 + 46 слика у прилогу.
2. Г. Суботић, *Белешке из Доца*, Гласник ДКС 12, Београд 1988, 54-59.
3. С. Милеуснић, *Светиње Косова и Метохије*, Београд - Нови Сад 2000, 166-170.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе - Приштина

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Храм је срушен експлозивним и механичким средствима (према усменим подацима, у време повлачења Југословенске армије и доласка италијанских војних снага КФОР-а 1999).

Remains of the church and the enclosing wall, view from the northeast

Остаци цркве и бегема њојед са североистока

during the withdrawal of the Yugoslav army in 1999, in the time when the Italian KFOR units arrived in Kosovo.

Parts of the church walls and the apse, reaching 1.20 m in height are still in their original position. The belfry

На самом месту задржали су се остаци обимних зидова храма са апсидом до висине од око 1,20 м. Истим поступком су срушени звоник и конаци, који су зарасли у коров, као и непосредна околина.

and the dormitories were destroyed in the same way. Their remains and the area around them are run into weed.

Although a part of the building material has been taken from the site, the remains of stone slate roofing, blocks of wall made of stone, limestone and bricks bound with lime mortar, and deformed remains of reinforced concrete cerclages indicate that the explosion must have been strong. Precise condition assessment and establishing of deterioration rate would be possible only after the rubble is cleared away.

Owing to the fact that the floor of the church was lower than the level of the ground, the inner walls have been preserved up to about 1m in height but are currently covered with rubble. It is possible that a part of the fresco decoration has been preserved in this zone.

D/I-00.20

DRSNIK - THE CHURCH OF ST PARASKEVE

SK 1384

1958/1990.

Extraordinary importance

POSITION

Klina, the District of Peć, Diocese of Raška and Prizren

OWNER

Serbian Orthodox Church

*The church after being
burnt down, view from
the southwest*

Cadastral extract

DESCRIPTION

The church dedicated to St Paraskeve is situated in the centre of the village of Drsnik, the municipality of Klina. This old cemetery church was probably originally dedicated to St Nicholas. Longitudinal barrel vault, built of dressed stone bound with lime mortar, used to be covered with stone slates, which were subsequently replaced by galvanized tin plates. The altar apse, to the east, is semicircular both inside

Иако је део грађевинског материјала однесен са локалитета, остаци кровног покривача од камених плоча, блокови зидне масе од камена, сиге и опеке у кречном малтеру и деформисани остаци серклажа од армираног бетона указују на снагу детонације. Тачно стање и степен оштећења може се детаљније утврдити тек након уклањања шута.

У унутрашњости цркве, захваљујући спуштеном поду, зидови су очувани у висини од око 1 м и тренутно су затрпани шупом. У овој зони постоји могућност да је сачуван део живописа на зидовима.

D/I-00.20

ДРСНИК - ЦРКВА СВЕТЕ ПЕТКЕ

СК 1384

1958/1990.

изузетан значај

ПОЛОЖАЈ

Клина, Пећки, Рашко-призренска

ВЛАСНИК

Српска православна црква

*Црква после
сјаљивања. Поглед
са југозапада*

Катастарски план

ДЕСКРИПЦИЈА

Црква посвећена светој Петки налази се у центру села Дрсника, у општини Клина. Ова стара гробљанска црква, некада је вероватно била посвећена светом Николи. Полуобличасти свод од притесаног камена у кречном малтеру подужно је постављен и некада је био покривен каменим плочама, а сада поцинкованим лимом. На источној

The south wall of the nave,
frescoes after the fireЈужни зид наоса, фреске после
сјаљивања

and outside. The altar table is flanked by two semicircular niches in the east wall – prothesis and diaconicon. Facades are covered with plain coat of mortar and whitewashed. Semicircular recessed lunette above the western door, which was also arched, is the most conspicuous detail on the façade. A Roman sacrificial altar, brought from the nearby hill, was dug in the ground in front of the main entrance to the church.

Fresco decoration dating from the 1570's used to cover all the walls of the church. Until destruction, frescoes were in relatively good condition.

Fresco decoration of the vault had been destroyed. Only the fragments of prophets' busts could be discerned.

BIBLIOGRAPHY

1. P. Pajkić, *Seoske crkve u dolini Belog Drima*, Starine Kosova i Metohije I, Priština 1961, 145-173 + 46 illustrations in the appendix.
2. S. Petković, *Zidno slikarstvo na području Pečke patrijaršije 1557 - 1614*, Novi Sad 1965, 183.
3. M. Šuput, *Spomenici srpskog crkvenog graditeljstva XVI-XVII veka*, Beograd 1991, 73.

DOCUMENTATION

Regional Institute for the Protection of Cultural Monuments - Priština

CONDITION OF THE MONUMENT IN 2001

The church was preserved as an architectural whole. Its interior was destroyed in the fire – all the wooden bracing elements and the wall-plates against which they were leaning were completely burnt down. Metal crosses that used to be mounted on the church and the belfry were vandalized and torn down.

Consequences of the fire, which destroyed the iconostasis, wooden beams and all the inflammable

strani је олтарска апсида, полукружна изнутра и споља. У источном зиду олтарског простора су, лево и десно од часне трпезе, полукружне нише проскомидије и ђаконикона. Фасаде су споља равно малтерисане и окречене. Посебно је наглашена полукружно надвишена ниша лунете изнад западних врата, са такође лучним надвојем и оквиром врата. Испред улазног портала укопан је римски жртвеник пренет са оближњег брда.

Живопис из 70-тих година XVI века прекривао је све зидове цркве и био је релативно добро очуван.

Живопис на своду је пропао и виде се само фрагменти попреча пророка.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. П. Пајкић, *Сеоске цркве у долини Белој Дрима*, Старине Косова и Метохије I, Приштина 1961, 145-173 + 46 слика у прилогу.
2. С. Петковић, *Зидно сликарство на подручју Печке патријаршије 1557 - 1614*, Нови Сад 1965, 183.
3. М. Шупут, *Споменици српској црквеној грађевинарства XVI-XVII века*, Београд 1991, 73.

ДОКУМЕНТАЦИЈА

Покрајински завод за заштиту споменика културе - Приштина

СТАЊЕ СПОМЕНИКА 2001.

Храм је очуван као грађевинска целина. Унутрашњост је спаљена, тако да су сви дрвени елементи разупорних греда и венчанице на које су биле ослоњене сасвим изгорели. Метални крстови на храму и звоник су демолирани и срушени.

У унутрашњости цркве виде се трагови пожара, у којем су изгорели иконостас, дрвена грађа и сав запаљиви мобилијар. Термичка

The south wall of the nave, frescoes after the fire and burned wooden beams in the wall

Јужни зид наоса, фреске после спаљивања и изгореле греде у зиду

furnishings, can be seen in the interior of the church. Damages of fresco decoration, caused by high temperature indicate that the furnishings of the church were not the only burning agent, since their combustion could not produce such a high temperature. A large heap of dry twigs was found in front of the church entrance, which had obviously been used to fuel the arson.

High temperatures, caused by the fire, completely destroyed the paint layer, the upper zones of which are now covered with a layer of soot, while the general tone of the other parts was shifted toward reddish and brownish hues of earth pigments, rich in iron-trioxide. When exposed to high temperatures, iron-trioxide changes into iron-dioxide and acquires the colour of rust. Husks contained by fresco mortar mostly burnt, leaving holes in the mortar. Fresco mortar is now crumbly. There are hollows in the walls left after the burnt bond-timbers. In these places, the support of the fresco mortar was destroyed, which resulted in falling off of the fresco layer. The iconostasis was completely destroyed in the fire.

оштећења живописа изазвана су веома високим температурама, које није могло произвести само паљење расположивог материјала у цркви. Испред улаза у цркву затечена је извесна количина сувог грађа, којом је очигледно намерно изазвани пожар потпомаган.

Високе температуре изазване пожаром потпуно су уништиле колорит живописа, чије су горње зоне прекривене слојем чађи, док на осталим деловима превлађују црвеномрки тонови земљаних пигмената, који у себи садрже гвожђе-триоксид који на високим температурама прелази у гвожђе-диоксид и добија боју рђе. Плева у фреско-малтеру највећим делом је изгорела тако да је сада шупљикав и лако се круни. Дрвена грађа у зидовима је изгорела па су сада шупљине иза фреско-малтера, који је на овим местима остао без носача и највећим делом отпао. Иконостас је потпуно изгорео.